

Regulamin Komisji ds. Etyki Badań Naukowych w Instytucie Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego

Preambuła

Działalność naukowa winna być oparta na afirmacji podstawowych wartości etycznych, metodologicznych i ogólnoludzkich, takich jak: uczciwość, prawdomówność, sumienność, wiarygodność, obiektywizm, rzetelność, bezstronność, niezależność, otwartość, przejrzystość, odpowiedzialność, odwaga, poszanowanie godności ludzkiej, wolność przekonań, prawo własności intelektualnej. Powołanie Komisji ds. Etyki Badań Naukowych w Instytucie Psychologii Stosowanej opiera się na przekonaniu, że wartości etyczne, standardy rzetelności naukowej i dobre praktyki w nauce stanowią fundament etycznej i społecznej odpowiedzialności naukowców – psychologów.

Cel i zakres działania KEBN

1. Celem działania Komisji ds. Etyki Badań Naukowych w Instytucie Psychologii Stosowanej UJ jest:
 - wsparcie procesu planowania i przeprowadzania psychologicznych badań empirycznych poprzez rozstrzygnięcie wątpliwości i dylematów etycznych zgłaszanych przez pracowników naukowych Instytutu, pracowników afiliowanych w Instytucie oraz doktorantów, w zgodzie z powszechnie obowiązującymi standardami etycznymi prowadzenia badań naukowych;
 - opiniowanie wniosków konkursowych składanych do NCN, NCBiR oraz innych instytucji przyznających środki finansowe umożliwiające prowadzenie badań naukowych, gdzie opinia komisji etyki stanowi warunek uzyskania finansowania;
 - opiniowanie prac naukowych, których opublikowanie jest uzależnione od uzyskania akceptacji lokalnej komisji etyki;
 - na wniosek Dyrekcji IPS, wyrażanie opinii dotyczących problemów etycznych mających związek z prowadzoną dydaktyką.
2. KEBN wydaje opinie dotyczące wyłącznie badań z udziałem ludzi.
3. Komisja działa w oparciu o uznawane w środowisku akademickim uporządkowane systemy norm, zasad i zaleceń etycznych:
 - *Kodeks Etyczno-Zawodowy Psychologa* – Polskiego Towarzystwa Psychologicznego,
 - *Rzetelność w badaniach naukowych i poszanowanie własności intelektualnej* – MNiSW,
 - *European Federation of Psychology Associations Meta-Code of Ethics* – European Federation of Psychologists' Associations,
 - *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct* – American Psychological Association.

Skład i sposób powoływania KEBN

4. Rada Instytutu Psychologii Stosowanej powołuje na 4-letnią kadencję Komisję ds. Etyki Badań Naukowych (KEBN).
5. Członkowie Komisji powinni reprezentować różnorodne tradycje/obszary badań psychologicznych. Skład Komisji proponowany jest przez Radę Instytutu i obejmuje:
 - a. Przewodniczącego, będącego samodzielny pracownikiem naukowym IPS,
 - b. Wiceprzewodniczącego,

- c. Sekretarza,
 - d. dwóch członków Komisji.
6. Funkcję Wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Komisji mogą pełnić osoby posiadające co najmniej stopień doktora.
 7. Po uzyskaniu zgody kandydatów, ostateczny skład Komisji zatwierdzany jest w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów.
 8. W sytuacji rezygnacji członka Komisji z pełnionej funkcji lub w wypadku niemożności sprawowania przez niego obowiązków, Rada Instytutu powołuje na jego miejsce inną osobę na pozostały okres kadencji.
 9. Na pierwszym posiedzeniu członkowie Komisji wybierają spośród siebie Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza Komisji.
 10. Obrady Komisji prowadzone są przez Przewodniczącego Komisji lub, z upoważnienia Przewodniczącego, obrady może prowadzić Wiceprzewodniczący Komisji.
 11. Przewodniczący może zwrócić się o pomoc do osoby nie będącej członkiem Komisji w razie potrzeby zasięgnięcia opinii specjalistycznej – w obszarze psychologii wykraczającym poza kompetencje członków KEBN lub w przypadku badań z pogranicza psychologii i innych dyscyplin naukowych.

Zasady opiniowania wniosków

12. Zgłoszenie projektu będącego przedmiotem opinii KEBN musi zawierać wszystkie wyszczególnione poniżej elementy i powinno zostać przekazane Przewodniczącemu w formie elektronicznej i wydrukowanej.
 - a. tytuł projektu,
 - b. dane kierownika badań i członków zespołu badawczego (tytuł/stopień, imię, nazwisko, afiliacja, rola w zespole), bądź określenie kwalifikacji zespołu mającego przeprowadzić badania,
 - c. cele badań wraz z krótkim uzasadnieniem (poznawcze i ewentualne praktyczne implikacje),
 - d. charakterystyka osób badanych (planowana liczebność, charakterystyka demograficzna, rozwojowa i kliniczna próby, sposób rekrutacji, wynagrodzenia lub motywowania do wzięcia udziału w badaniu),
 - e. opis procedury badawczej, metod i technik badawczych (na wniosek Komisji kierownik projektu może zostać poproszony o bardziej szczegółowe zaprezentowanie metod i narzędzi, które mają być wykorzystane w badaniu),
 - f. formularz zgody na udział w badaniu (w przypadku osób małoletnich lub ubezwłasnowolnionych – wzór zgody opiekunów prawnych),
 - g. wzór instrukcji/informacji dla uczestników badania,
 - h. ocena ewentualnych szkód i korzyści dla osób uczestniczących w badaniu:
 - ryzyko dyskomfortu, cierpienia, obniżenia samooceny, podważenia zaufania do psychologii i psychologów, inne koszty ponoszone przez uczestników badań (np. znaczne koszty czasowe, wysiłek fizyczny, narażenie na niekorzystne czynniki środowiskowe itp.),
 - ewentualne korzyści dla uczestników badań,
 - ewentualna informacja o warunkach ubezpieczenia osób badanych;

- i. informacja, w jaki sposób upubliczniane będą wyniki badań, w jaki sposób przekazywane będą informacje zwrotne o wynikach, jak zapewniona zostanie anonimowość i poufność uzyskanych informacji,
 - j. deklaracja autorskiego charakteru prac badawczych.
13. Formularz „świadomej zgody” uczestnika badań powinien zawierać:
- dobrowolne wyrażenie zgody na poddanie się procedurze badawczej – po zapoznaniu się z „informacją dla uczestników badania”,
 - potwierdzenie możliwości zadawania pytań prowadzącemu eksperyment i otrzymania odpowiedzi na nie,
 - informację o możliwości odstąpienia od udziału w badaniu w każdym jego etapie,
 - zgodę na przetwarzanie danych zw. z udziałem w eksperymencie.
14. Jeśli procedura badawcza przewiduje: odstąpienie od uzyskania zgody na udział osób badanych, nieprzedstawienie rzeczywistego celu badania, stosowanie instrukcji maskującej, należy przedstawić uzasadnienie wyboru takiej procedury.
15. KEBN po stwierdzeniu kompletności złożonego wniosku kieruje projekt do recenzji, a następnie wydaje opinię w terminie nie przekraczającym 30 dni roboczych.
16. Wniosek oceniany jest w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów, przy udziale większości członków Komisji oraz Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego. W szczególnych przypadkach Komisja może przyjąć tajny tryb głosowania. Następuje to na wniosek któregośkolwiek z jej członków.
17. W przypadku występowania konfliktu interesów, członkowie Komisji zobowiązani są poinformować o tym pozostałych członków Komisji i wyłączyć się z jej obrad.
18. Opinia KEBN może przyjąć formę pozytywną lub negatywną, tj. stwierdza na ile poddany ewaluacji projekt spełnia wymogi etyczne stawiane badaniom naukowym, zgodnie z kodeksami etycznymi prowadzenia badań naukowych. Komisja może również wstrzymać się od wydania opinii do czasu uzupełnienia informacji o istotne szczegóły (formalne lub merytoryczne) lub wprowadzenia postulowanych zmian w projekcie. Opinia jest wydawana w formie pisemnej, a w przypadku opinii negatywnej lub powstrzymania się od wydania opinii do czasu wprowadzenia zmian w projekcie – zawiera również uzasadnienie decyzji.

Skład Komisji ds. Etyki Badań Naukowych:

-
-
-
-
-